

НАЧАЛНО УЧИЛИЩЕ " ВАСИЛ ЛЕВСКИ " ГРАД КРИЧИМ, 4220
ОБЩИНА КРИЧИМ, ПЛОВДИВСКА ОБЛАСТ, БУЛ. "ТРАКИЯ" № 1 ТЕЛ: 03145/22-24
e-mail: info-1601401@edu.mon.bg www.nuvlevski.com

УТВЪРЖДАВАМ:.....
/Сюзан Моллаюсеин/

Директор на НУ „Васил Левски“ гр. Кричим

УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА

за превенция на

разпространението и

употребата на наркотични

вещества в училището

през учебната 2025/2026г.

I. Общи положения

Настоящата програма е изготвена на основание Заповед РД09-3543/01.11.2023г. на Министъра на образованието и науката и Механизъм за действие и Алгоритъм към него в случаи на установяване на разпространение и употребата на наркотични вещества в училище, дейности за повишаване на професионалната подготовка на училищните психолози в тази посока и информационни дейности с цел превенция.

Разпространението и употребата на наркотични вещества е негативно явление и реален напредък в борбата с него в училище може да бъде постигнат само в резултат на прилагането на последователна и целенасочена политика, която се споделя и следва от цялата училищна общност и се подкрепя от всички отговорни институции.

1. Психоактивни вещества (ПАВ) са вещества, които действат върху централната нервна система и променят психическото състояние на човека. Много от психоактивните вещества са обект на строг международен контрол и са забранени /хероин, кокаин, канабис, амфетамини, екстази, LSD и т.н./, други се предлагат в огромни количества легално като: кофеин, алкохол, тютюневи изделия/наргиле/, енергийни напитки, анаболни стероиди. Според характера на въздействието им върху централната нервна система тези вещества могат да бъдат обособени в различни групи: стимуланти, емпатогени, депресанти, опиоиди, канабиноиди, халюциногени, инхаланти, транквиланти и сънотворни, дисоциативни анестетици, нови психоактивни вещества и стероиди.

2. Употреба и зависимост - Зависимостта е процес, който се развива постепенно и преминава през различни етапи: експериментиране, употреба, вредна употреба и зависимост. Зависимостта е хронично рецидивиращо заболяване, което се изразява в загуба на контрол върху употребата на вещества. Някои психоактивни вещества (хероин, морфин, кокаин, алкохол, никотин и др.) са известни със силната зависимост, която предизвикват. Тя бива **психическа** - при която човек изпитва нужда от drogата, за да се чувства по-добре и **физическа** - при която drogата се взема по принуда, за да се избегне абстиненцията, която е болезнена.

II. Предмет

Въвеждане на превантивни мерки и сътрудничество по прилагането на утвърдения Механизъм за действие на МОН и Алгоритъм към него в случаите на установяване на разпространение и употреба на наркотични вещества в училище.

III. Цел

Разработване и прилагане на цялостен училищен подход, прилагане на координирани и последователни действия за предотвратяване на случаите на **разпространение и употреба на наркотични вещества** и създаване на по-сигурна училищна среда.

IV. Задачи

1. Повишаване информираността на училищната общност.
2. Прилагане на превантивни дейности за предотвратяване на случаи на употреба и разпространение.
3. Въвеждане на мерки за превенция и интервенция при случаи в училището.

V. Политика за превенция и интервенция в НУ „Васил Левски“ – град Кричим

1. Информираност:

- Запознаване на педагогическите специалисти и непедagogическия персонал с Механизъм за действие на МОН и Алгоритъм към него в случаи на установяване на разпространение и употребата на наркотични вещества в училище, дейности за повишаване на професионалната подготовка на училищните психолози в тази посока и информационни дейности с цел превенция.

- Запознаване с Приложенията към Механизма за действие на МОН и следване на стъпките при наличие на разпространение и употреба на наркотични вещества в училището.

- Информиране на родителите – поставяне на информация в сайта на училището.

- Дейности на ниво училище:

- информиране на родителите – поставяне на информация в сайта на училището.

- осигуряване на информация, **съобразно възрастта на учениците** чрез

информационна кампания и провеждане на беседи в часа на класа: за вредите от употребата на наркотични вещества, вейп, райски газ, енергийни напитки и последствията, които те могат да имат върху здравето, ученето и бъдещето на ученика; здравословен начин на живот; отбелязване на Европейски ден на здравословното хранене – 8 ноември; изграждане на здравословни хранителни навици; Ден без тютюнев дим – 31 май; влиянието на психоактивните вещества върху детския организъм; изработване на постери, табла, рисунки. Необходимо е да се подчертае опасността от наркотичните вещества, които причиняват трайни щети върху психиката на личността, а в доста чести случаи водят и до летален изход.

- осигуряване на възможности учениците да сигнализират в случай, че станат свидетели на разпространение или употреба на наркотични вещества, пушене на вейп, райски газ, пиене на енергийни напитки или ако са били принуждавани или склонявани да закупуват наркотици, пиене на вредни напитки и пушене на забранени субстанции - информиране на директор, педагогически съветник, друг педагогически специалист, анонимни сигнали и възможности директно да се обръщат към органите на реда.

2.Разпознаване на случаи на употреба на наркотични вещества от ученици и реакция в такива ситуации. Признаци, които могат да помогнат при разпознаването на такива случаи:

2.1.Физически промени:

Употребата на наркотични вещества може да предизвика физически промени при учениците и подрастващите. Това може да включва необичайни покачвания или загуби на тегло, красноречие, необичайно разширени или стеснени зеници, осезаеми промени във външния вид (кожни проблеми, negliжирана визия и пр.).

2.2.Промени в поведението и настроението:

Учениците, които употребяват наркотични вещества, често проявяват промени в поведението и настроението си. Това може да включва изолация, намалена учебна успеваемост, нередовно посещаване на училище, промени във връзките със семейството и приятелите, агресивност, раздразнителност, депресия или еуфория.

2.3.Финансови проблеми:

При употребяващите наркотични вещества често възникват финансови проблеми. Те може да се опитват да събират пари по необичаен начин или да проявяват необяснимо поведение на недостиг на средства.

2.4. Пропуски и незадоволителни резултати в училище:

Употребата на наркотични вещества може да доведе до нередовно посещаване на училище, пропуски на уроци или незадоволителни резултати в учебните постижения.

Необходимо е да се отбележи, че е от значение да се наблюдават повече от един от посочените признаци и да се подходи внимателно към събиране на допълнителна информация посредством разговор с ученика, да се привлече училищният педагогически съветник при изясняване на възникналата хипотеза, да се проведе разговор със съученици на ученика и др., преди да се предприемат следващите стъпки.

3. Реакции на педагогически специалисти на непдагогически персонал в случаи на констатиране на разпространение на наркотични вещества.

3.1. Уведомяване на директора на училището.

Педагогическите специалисти и непдагогическият персонал имат важна роля при констатиране на разпространение на наркотични вещества в училище да уведомят незабавно директора на училището.

3.2. Сигнализиране:

Педагогическите специалисти или непдагогическият персонал са длъжни да сигнализират на отговорните лица в училището - директора или заместник-директора, за констатирането на разпространение на наркотични вещества. Сигналят трябва да бъде предаден възможно най-скоро след узнаването, за да се предприемат подходящи мерки.

3.3. Документиране на случая:

Документират се всички подробности относно констатирания случай на разпространение на наркотични вещества. Това включва дата, час и местоположение на инцидента, имената на засегнатите ученици и всички други важни факти.

3.4. Спазване на процедури:

Педагогическите специалисти и непдагогическият персонал са длъжни да спазват процедурите, установени в училището, за реагиране на случаи на разпространение на наркотични вещества:

- Изолиране на засегнатите ученици;
- Сигнализиране на отговорните служби;
- Предоставяне на необходимата помощ.

При установяване на лица, разпространяващи наркотични вещества в образователните институции, от педагогически специалист или друг служител на образователната институция, уведомяването на служител на МВР може да се осъществи по следните начини:

- Позвъняване на телефонен номер 112, общ европейски телефон за спешни повиквания;

- Уведомяване на полицейски инспектор, отговарящ за района на училището;
- Уведомяване чрез посещение в най-близкото поделение на МВР;
- Подаване на сигнал на електронен пощенски адрес на МВР.

4. При случай на разпространение и употреба на наркотични вещества директорът създава Екип за взаимодействие с отговорните институции и при необходимост изготвя план за подкрепа на засегнатия ученик или план за превенция с цел предпазване на останалите ученици от употреба и злоупотреба с наркотични вещества.

Екипът е мултидисциплинарен и включва представител на отдела за закрила на детето в дирекция „Социално подпомагане“, на районното управление на полицията (РУП), на регионалното управление на образованието (РУО), на общинския съвет по наркотичните вещества (ОбСНВ).

5. Взаимодействие на училищното ръководство със здравните служби в случай на употреба на наркотични вещества.

В случай на употреба на наркотични вещества в училище взаимодействието между училищните органи и здравните служби/личен лекар е от изключителна важност. Аспекти на взаимодействие:

5.1.Идентификация и сигнализиране:

При разпознаване на признаците на употреба на наркотични вещества от учениците педагогическият съветник задължително уведомява директора на училището, който от своя страна е длъжен да сигнализира здравните служби/личен лекар.

5.2.Сътрудничество със здравните служби:

Ръководните органи на училището си сътрудничат със здравните служби/личен лекар, за да осигурят подходяща подкрепа и помощ на учениците, които употребяват наркотични вещества.

Това може да включва консултации със специалисти, предоставяне на информация и обучение на учители и персонал.

5.3.Планиране на дейности:

Ръководството на училището и здравните служби планират съвместни дейности - беседи, които да насочат учениците към здравословен начин на живот и да ги предпазят от употреба на наркотични вещества.

5.4.Обмен на информация:

Взаимодействието между училищните власти и здравните служби е от съществено значение за предотвратяване на употребата на наркотични вещества сред учениците и за осигуряване на подходяща помощ на засегнатите лица. Училищното ръководство информира здравните служби/личен лекар относно случаи на употреба на наркотични вещества в училище и се предприемат подходящи мерки за решаване.

5.5.Подкрепа на засегнатите ученици:

Ръководните органи на училището и здравните служби/личен лекар работят заедно, за да осигурят подходяща подкрепа и помощ на учениците, които са засегнати от употреба на наркотични вещества. Това може да включва психологическа подкрепа, консултации със специалисти и участие в програми за рехабилитация.

6. Взаимодействие на учениците с училищното ръководство и отговорните институции в случай на разпространение и на употреба на наркотични вещества.

6.1. Осигуряването на възможности учениците да сигнализират в случай, че станат свидетели на разпространение или употреба на наркотични вещества или ако са били принуждавани или склонявани да закупуват наркотици от свои съученици или лица в или извън училище включва:

- **Информирание на училищното ръководство:**

Учениците се обръщат към училищното ръководство – директор или заместник-директор, и го информират за ситуацията с разпространение или употреба на наркотични вещества, на която са станали свидетели.

- **Информирание на педагогическия съветник:**

Учениците имат право да се консултират с педагогическия съветник в училището. Той може да предложи подходящи решения и да предостави подкрепа както на засегнатия ученик/ученици, така и на учениците, които съобщават за случаи на разпространение и на употреба на наркотични вещества.

- **Информирание на друг педагогически специалист в училището:**

Учениците могат се обръщат към всеки педагогически специалист в училището, на когото имат доверие, за да го информират за ситуацията с разпространение или употреба на наркотични вещества, на която са станали свидетели.

- **Създаване на условия за подаване на анонимни сигнали:**

Учениците имат възможност анонимно да съобщят информация за употреба на наркотици или разпространение на наркотици. Това може да се осъществи посредством анонимна кутия за сигнали в училището или като използват телефонната линия 116 111.

- **Информирание на учениците за възможности да се обръщат и директно към органите на реда:**

Учениците да бъдат информирани за възможностите да се обръщат и директно към органите на реда, в случай че ученик се почувства сериозно застрашен от ситуации на принуждаване или склоняване да закупува наркотици от свои съученици или лица в или извън училище или стане свидетел на такава ситуация. Органите на реда разполагат със специализирани екипи и ресурси, които да помогнат в борбата с употребата на наркотици в училищната общност.

Важно е да се знае, че възрастова особеност на подрастващите, когато най-често се случва първият досег с наркотични вещества, е характерна със стремежа да се експериментира, но същевременно подрастващите се страхуват за себе си, усещат, че имат по-ниска волева устойчивост да устояват на натиска на връстници, които могат да ги тласкат към рисково поведение, и са по-склонни да се доверят на възрастен от училище, авторитет за тях, отколкото да споделят в семейната среда. В този смисъл

педагогическите специалисти следва да се стремят да изграждат отношения на доверие с подрастващите и да приемат всеки постъпил от тях сигнал с необходимата сериозност.

7. Комуникация с родителите в случаи на установяване на разпространение и употреба на наркотични вещества от децата им.

Комуникацията с родителите от страна на училището като институция е от съществено значение в случаи на установяване на разпространение и употреба на наркотични вещества от учениците. Аспекти на комуникацията с родителите:

- **Информирание:**

Директорът на училището е длъжен да запознае родителите с влезлите в сила Указания за действие при работа в случаи на разпространение, употреба и/или държане с цел разпространение на наркотични вещества или техните аналози в училищата и прилежащата им територия.

Ръководството на училището информира родителите за случаи на установена употреба или разпространение на наркотични вещества от децата им в училището. Тази информация се предоставя възможно най-скоро, за да се осигури разбиране за сериозността на проблема.

- **Открита комуникация:**

Необходимо е да се поддържа открита и прозрачна комуникация с родителите. Трябва да се предоставят ясни и точни детайли относно случая, включително мерките, които са взети от училището и здравните служби. Родителите се информират за възможностите за подкрепа и помощ, които са налични.

- **Индивидуален подход:**

Всеки случай се разглежда индивидуално, като се вземат предвид нуждите и специфичните обстоятелства на детето и неговото семейство. Родителите се канят на среща с ръководството на училището и представители на здравните служби/личен лекар, за да обсъдят възможния подход и действия.

- **Предоставяне на ресурси и подкрепа:**

Родителите се информират от училищното ръководство за наличните ресурси и програми за подкрепа на децата, които са засегнати от употребата на наркотични вещества. Това може да включва консултации със специалисти, участие в рехабилитационни програми или други форми на помощ.

- **Сътрудничество и последователност:**

Необходимо е да се установи сътрудничество между училищните органи и родителите в решаването на проблема с употребата на наркотични вещества. Това изисква съвместна работа, за да се осигури последователност в мерките и подкрепата, предоставяни на засегнатите ученици.

Комуникацията с родителите е от решаващо значение за решаването на проблема с употребата на наркотични вещества в училище. Тя трябва да бъде информативна, открита и съдържателна, с акцент върху подкрепата и ресурсите, налични за засегнатите ученици и техните родители.